

AI 502

→ 5. Privathed, AI og Etik

Straffeloven om krænkelser af kommunikationsfreden §263

1. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, der uberettiget skaffer sig adgang til en andens datasystem eller data, som er bestemt til at bruges i et datasystem.
2. *Stk. 2.*
3. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der, uden at forholdet er omfattet af [stk. 1](#), uberettiget
 1. åbner et brev eller en anden lukket meddelelse eller optegnelse eller gør sig bekendt med indholdet eller
 2. ved hjælp af et apparat hemmeligt aflytter eller optager udtalelser fremsat i enrum, telefonsamtaler eller anden samtale mellem andre eller forhandlinger i et lukket møde, som den pågældende ikke selv deltager i, eller hvortil den pågældende uberettiget har skaffet sig adgang.

I EGEN BARM

Straffeloven om krænkelser af privatlivets fred §264d

Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, som uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

Hvilke informationer er beskyttet af straffeloven?

- *Kommunikationsfreden kan krænkes ved at bryde andres breve, aflytte telefonsamtaler, tappe elektronisk post samt ved dataoverførsel eller hacking (§ 263).*
- *Privatlivet kan krænkes gennem videregivelse af oplysninger om **interne familieforhold, sygdom og dødsårsager, kriminalitet og sociale problemer, økonomiske forhold, religion mv.** (§ 264 d)*
 - *Greve 2023, https://lex.dk/privatlivets_fred*

Følsomme personoplysninger (GDPR)

(NB! Det hedder IKKE ”personfølsomme oplysninger”!)

→...oplysninger om:

- Helbred
- Race og etnisk oprindelse
- Politisk overbevisning
- Religiøs eller filosofisk overbevisning
- Fagforeningsmæssige tilhørsforhold
- Genetiske data
- Biometriske data med henblik på entydig identifikation, f.eks. fingeraftryk eller ansigtsgenkendelse
- Seksuelle forhold eller seksuel orientering.
 - Kilde: Datatilsynet. <https://www.datatilsynet.dk/hvad-siger-reglerne/vejledning/gdpr-univers-for-smaa-virksomheder/grundlaeggende-om-gdpr/hvad-er-en-personoplysning>

Status quo

- A company like Experian, for example, aggregates data on over a billion people and businesses.... Axiom has more than 10.000 data points on every one of 2.5 billion consumers in 62 countries
 - Véliz 2022
- Data brokers make it very hard to police anti-discrimination laws. When anyone can acquire sensitive information about others without any kind of supervision, it is hard to make sure that companies are not discriminating against people for their political tendencies, their sexual orientation, or their health status (Ibid.)
- In short, any personal data that is collected by a company can end up in the hands of the police (ibid.)

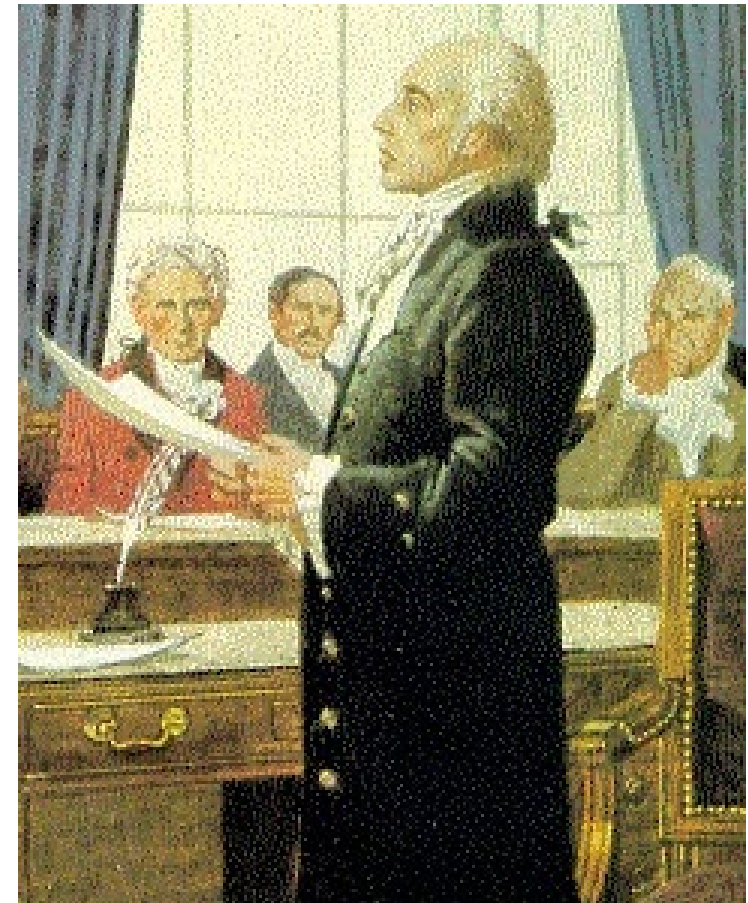

Privatliv – Grundlæggende rettigheder i konflikt

1. Retten til privatliv
2. Retten til hemmeligholdelse

Vs.

3. **Retten til viden – informationsfrihed** = retten til at opsøge og indhente information
 - ❖ *A popular Government without popular information or the means of acquiring it, is but a Prologue to a Farce or a Tragedy or perhaps both. Knowledge will forever govern ignorance, and a people who mean to be their own Governors, must arm themselves with the power knowledge give* (James Madison, cit. Worthy 2017, 7)
4. **Ytringsfrihed** . Herunder retten til at videregive information
5. **Næringsfrihed**. Herunder retten til at leve af indhentning og videresalg af informationer
6. **Retten til sikkerhed** (Staten behøver information)

Rettigheder i et liberalt perspektiv

- Liberal - af. *liber* = fri (lat.)
- Liberale etikere betoner Statens centrale **etiske pligt** til at respektere og beskytte **individuelle borgernes frihed**:
- Alle politiske rettigheder er **frihedsrettigheder** – afledte af den enkelte borgers ret til Statens beskyttelse af deres frihed

Relevante former for frihed – negativ frihed

NB! Handler om forholdet mellem hensigt og handling

1. Negativ frihed: Ingen ydre forhindringer for at realisere min hensigt

→ *I am unfree to perform some action, A, if someone interferes with my performance of A or if someone has the disposition to interfere with my performance of A, if I were to attempt to perform A* (De Bruin 2010, 511)

2. Bevidst negativ frihed: Jeg ved at intet ydre forhindrer mig i at realisere min hensigt

→ *'known freedom'...includes not only knowledge about one's freedom, but also about one's unfreedom, because to know that you are unfree to perform a certain action spares you the frustration of 'attempting the impossible'* (De Bruin 2010, 528)

Relevante former for frihed – **positiv** frihed

NB! Handler om forholdet mellem person og hensigt

1. **Autonomi som selvstyre** (*self-rule*): min hensigt er udtryk for min særlige, personlige vurdering af en situation

→ ...[A] person [that] has autonomy...does not simply react to her environment and other influences, but actively shapes her behavior in the context of them... [T]his active assessment...lends identity to the behavior as a particular agent's action, ascribable to her unique assessment of present influences... (May 1995, 141)

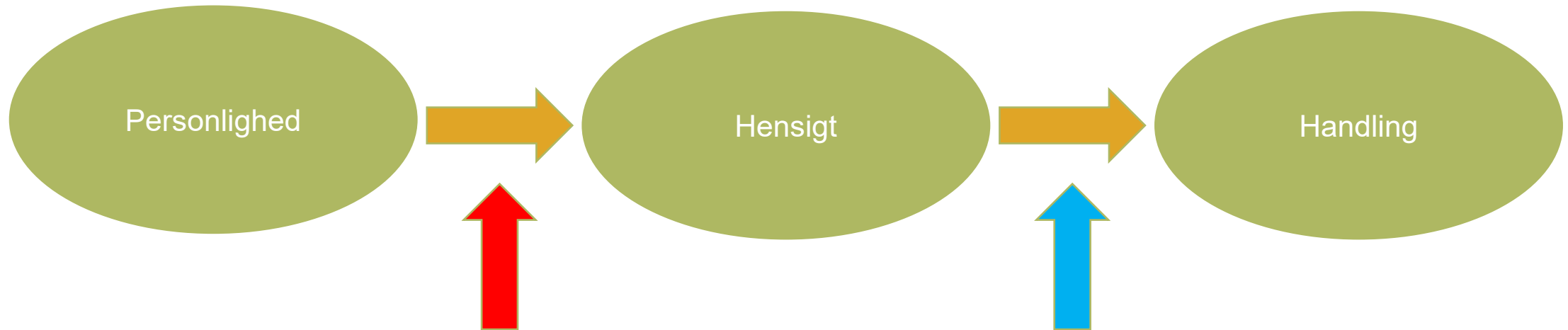
2. **Autonomi som selvtilstrækkelighed** (autarki): min hensigt er suveræn dannet indefra

→ ...[T]he self-sufficient is one who pursues ends not determined by some external purpose or perceived lack in what is needed to flourish. Autarkeia, then, is independence from external influences (such as need or utility) (May 1995, 135)

I am the captain of my soul
- W.E. Henley ("Invictus")

Positiv vs. Negativ Frihed

Positiv frihed:

Særlig personlighed kommer til orde

Hvad jeg vil, udtrykker hvem jeg er

Negativ frihed:

Ingen ydre forhindringer

Jeg kan gøre hvad jeg vil

Er selvtilstrækkelighed værd at beskytte?

→ *To act in a self-sufficient manner seems a rather austere existence, lacking many of the things we think to be a part of a full, rich, and robust life. To act for such contingent, external purposes as fulfilling the wishes of a child, spouse, or parent because it is what the loved-one wishes would not meet the requirement of self-sufficiency, for the determination of action would then be contingent upon the content of the loved-one's wishes. Yet such actions are often what we consider the very embodiment of a rich life.*

→ May 1995, 139

→ **Autarki er et uopnåeligt og sært ideal!**

Værdien af negativ frihed

1. Værdi for den enkelte borger

→ Kan tilfredsstille sine præferencer, givet ressourcer og motivation

2. Værdi for samfundet

→ Borgerne kan uhindret bruge deres ressourcer til at skabe social værdi: økonomisk vækst, kunst, journalistik etc.

→ Fx betingelse for **en fri presse** (Véliz 2022, 569)

Hvordan krænkelse af privatlivs- og kommunikationsfred undergraver negativ frihed

1. Myndigheder og virksomheder kan bruge data til at indskrænke fx bevægelsesfrihed og økonomisk råderum (Véliz 2022, 561)
2. Borgere tvinges til at forholde sig til lækkede personoplysninger – manøvrerummet i den offentlige samtale indskrænkes (Nagel 2006)
3. Andres tolerance undergraves
→ *We will never reach a point at which nothing that anyone does disgusts anyone else*
(Nagel 2006, 4)
4. Karrieremuligheder lukkes – fx offentlige embeder, risikabel journalistisk

Værdien af *bevidst* negativ frihed

1. Værdi for den enkelte borger

→ Behøver ikke ofre ressourcer på rationelle forholdsregler mod fravær af negativ frihed (De Bruin 2010, 528)

2. Værdi for samfundet

→ Borgerne kan bedst skabe værdi ved at udnytte en negativ frihed de **ved** de har

Hvordan krænkelse af privatlivs- og kommunikationsfred undergraver bevidst negativ frihed

- Generelt: I mange kontekster kan borgere blive tvunget til at handle og tænke ud fra en antagelse om indskrænket negativ frihed:
- Borgere tvinges til at agere **som om** deres personoplysninger er lækkede
- Socialt råderum indskrænkes - Nogle fortrolige relationer bliver umulige (Nagel 2006)

Værdien af autonomi som selvstyre

1. Værdi for den enkelte borger

→ Kan udvikle og udtrykke sin særlige personlighed

2. Værdi for samfundet

→ Borgerne kan skabe værdi ved at udvikle og udtrykke deres personligheder og samvirke med andre udviklede personligheder

→ Diversitet

→ Kreativitet - *Experiments in living* (J.S. Mill)

→ Kompetente fællesskaber

Hvordan krænkelse af privatlivs- og kommunikationsfred undergraver autonomi som selvstyre

1. Indskrænkninger i bevidst negativ frihed ved data-læk tvinger borgere til at bruge ressourcer på universelle forholdsregler i stedet for personligt udtryk
2. Indskrænker intime og fortrolige relationer, som er primære arenaer og vækstrum for personligheden
3. Indskrænkninger i negativ frihed mindsker råderum for personlighedens udvikling og udfoldelse

Forsvar 1: Det er vel ok at sprede data, hvis der er givet **informeret samtykke**?

→ Furthermore, even if terms and conditions were short and negotiable, there is arguably no such thing as informed consent in the context of the data economy. Data implications are notoriously difficult to understand, often impossible..... If no one knows about the consequences of data collection, the user cannot be informed in any meaningful sense

→ Véliz 2022, 559

→ Der er **intet** relevant modstykke til det medicinsk-etiske begreb om informeret samtykke i dataindsamling!

1. **Uvidenhed om risici**: Ingen kender de fulde konsekvenser af datadeling og datalæk
2. **Uigennemsigtighed**: Betingelserne ofte uforståelige for brugeren
3. **Intet reelt alternativ**: Drejer sig ofte om essentiel digital infrastruktur

Forsvar 2: Intet at skjule - intet problem?

- "Det 11. bud": Det gør ikke noget, hvis det ikke bliver opdaget!
 - "Det omvendte 11. bud": **Det må godt blive opdaget, hvis det ikke gør noget!**
 - Aka. *The nothing-to-hide-argument* (De Bruin 2010, fn3) , *the surveillance delusion* (Véliz 2022)
1. **Problem:** Fortolkningen af "uskyldige" data er ude af borgerens hænder
 2. **Problem:** "Uskyldige data" kan senere bruges til at skabe problematiske data om borgeren
 3. **Problem:** Læk af "uskyldige data" kan skabe tvivl om problematiske datas sikkerhed. Undergraver bevidst negativ frihed!

Forsvar 3: Overvågning skader ikke, hvis data aldrig tilgås

→ *The thought is, roughly, that even though everyone's data is being collected on a mass scale, that doesn't amount to mass surveillance because that data rarely gets accessed (Véliz 2022, 569)*

→ Indvendinger

1. Utilgåede data skaber stadig usikkerhed hos den overvågede: undergraver deres **bevidste negative frihed**
2. Utilgåede data kan stadig bruges til afpresning og undertrykkende adfærdskontrol (ibid.)
3. Utilgåede data kan tilgås i fremtiden – med uvisse skadevirkninger

Forsvar 4: Masseovervågning er nødvendig for national sikkerhed

→ Indvendinger:

1. Vilkårlig overvågning skaber for mange ligegyldige data - spild af efterretningsressourcer

→ Mass surveillance adds hay to the haystack and makes it all the more difficult to find the needle (Véliz 2022, 564).

2. Uskyldige borgere urimeligt presset til selvcensur og konformitet
3. Utilstrækkelig evidens for nytten af massiv overvågning (ibid)
4. Traditionel overvågning efter dommerkendelse holder efterforskerne skarpe og bevidste om borgernes rettigheder (ibid)

Næste gang: Paternalistisk lovgivning og etik

